

Madarasi Hargita

A vulkáni eredetű Hargita hegyvonulat legmagasabb része. A Székelyek Szent Hegyeként ismert, többszörösen megénekelte magaslatról gyönyörű kilátás nyílik a terjedelmes Hargita kráterre, melyet körben a Mihályhavas, a Madarasi Hargita, a Rákosi Hargita, a Madéfalvi Tető és a Csicsói Hargita csúcsok által tagolt hegygerinc határol.

A Madarasi Hargita csúcsán állva tiszta időben megnyílik a látogató előtt a látóhatár, mely szinte az egész Erdélyi Medencét felöleli. A horizontot nyugaton a 230 kilométerre fekvő Bihari Hegység, délen a 130 kilométerre fekvő Fogarasi Havasok, Királykő és Bucsecs határolja, keleten, 30-50 kilométernyi távolságban a Csíki havasok, a Gyimesek, a Nagyhagymás tömbje, északon pedig 50-70 kilométerre a Görgényi és a Kelemen havasok láthatók.

A Lázár-család ősi kastélya

A Lázár-kastély az **erdélyi reneszánsz építkezés egyik legszebb alkotása**. Hossza 100, szélessége 75 méter.

A **Lázár-kastély pártázatos reneszánsz kastély**, a 17. századi Erdély egyik legvonzóbb főúri hajléka. Boltíves előszobájában 1532-ből származó gót betűs felirat van (Cristus Maria 1532). A legkorábbi lakótornya 1450-ből való. Három sarokbástyája szabályos négyszög alakú, a negyedik (az északkeleti) hétszögű. Déli falának közepén kiugró emeletes kapubástyának nevezett boltíves bejáraton juthatunk be a kastély udvarába. A bejárat két oldalát díszesen tagolt pártázatos, fülkés díszítésű, reneszánsz ízlésű fal köti össze a sarokbástyákkal. Az egykori falképek nyomai ma is kivehetők.

A kastélyt, annak homlokzati részét **Lázár István** (Lázár András fia), Bethlen Gábor hajdani játszótársa és főembere, Csík-, Gyergyó- és Kászonszék főkirálybírája építtette ki, aki az 1596. évi agyagfalvi székely gyűlésen elnökölt. Címere alatt a főbejáratnál balra levő bástyán az 1632-es évszám olvasható. Ez építkezés befejezését jelzi. Az udvarban a magas falak mentén romos gazdasági épületek sorakoznak: a konyha, kemence, cselédlakás, katonai lakás, kút, kovácsműhely, istálló.

1590-től 1594-ig ebben a kastélyban töltötte gyermekkorát **Bethlen Gábor** erdélyi fejedelem. 1707-ben a kurucpárti Lázár Ferenc ellen indított megtorló akció során a labancok a kastélyt felégették. **Lázár Ferenc** a romos kastélyt kijavíttatta. Neki tulajdonították a "nagypalota" (lovagterem) építését, amelyben akkoriban a széki gyűléseket tartották. Halálával lezárult Szárhegy fénykora. 1748-ban egy része újból leégett. Az 1872-es tűzvésznek a kastély is áldozatul esett. A kastélyban megfordult Petru Rareș (1527-1538 között) és Mihnea Vodă román uralkodó (1660) is.

Az udvar közepén levő kis épületben, a kaszatömlőben a hagyomány szerint a felkelések résztvevőit tartották fogva.

SICULICIDIUM

A székelység történetének tragikus eseménye tette Madéfalva nevét ismertté, nemcsak Székelyföldön, hanem az egész magyarság körében. Az ártatlanul legyilkolt áldozatok sírja előtt nemzedékek óta kegyelettel emlékezünk meg azokról a csíki, kászoni és háromszéki

székelyekről, akik azért gyűltek össze Madéfalván, hogy tárgyaljanak a határőrséget szervező bizottság képviselőivel. Nem harcolni akartak a felvonultatott katonasággal, hanem kifejezni azon elhatározásukat, hogy inkább adót fizetnek, mintsem a központi hatalom által megszabott feltételek között beálljanak a császári hadseregbe.

1764. január 7-én hajnalban mintegy 1300 katona vette körül Madéfalvát. Hajnali három órakor megszólaltak az ágyúk és elkezdődött a vérengzés. A menekülők pánikba estek, fegyveres ellenállásra senki sem gondolt. A falu az ágyútűztől kigyulladt, a lezárt utak miatt szinte lehetetlen volt a menekülés. Voltak, akik a befagyott Olton át próbálták menteni életüket, de a jég beszakadt és a folyóba fulladtak. A Madéfalván talált háromszékiekkel különös kegyetlenséggel jártak el. A mészárlás befejezése után a feldúlt falu a katonaság szabad prédájává vált.

E véres epizód a "madéfalvi veszedelem" néven került a köztudatba s már akkor megszületett rá az elnevezés is: SICULICIDIUM, azaz a székelyek legyilkolása.

Gyilkos-tó

A tó 1837 nyarán keletkezett, a Gyilkos-kő északnyugati lejtőjén felhalmozódott törmelékanyag lecsúszása következtében, mely a nagy esőzések hatására zúdult le és zárta el a völgyet, ahol több patak is egyesül.

A Vereskő-patak hordaléka sokszor rozsdavörösré színezte a tó vizét, innen a tó másik neve, a Veres-tó.

A népi névmagyarázat összefüggésbe hozza a "vörös" és a "gyilkos" jelzőket azzal a legendával, ami szerint az összeomló hegy maga alá temette a völgyben legelésző nyáját pásztorostól együtt, és a felszivárgó vér sokáig vörösre festette a tó vizét.

A tó eredetiségét és varázsát a fenyőcsonkokkal teletűzdelt vízfelület adja. A vízből kilátszó csonkok a völgyet eredetileg borító fenyőerdő maradványai. A fenyőcsonkok víz alatti részét a kalciumkarbonátos, vasoxidos víz konzerválta, míg a víz feletti részét a fagyás-olvadás, a korhadás erősen megcsonkította. A század eleji fényképeken még jól látszanak a vízből kiálló, 3-5 méter magas facsonkok, melyek napjainkban már alig érik el a 30-50 centiméteres magasságot.

Herman Ottó 1871-ben ezt írja az elárasztott erdő pusztulásáról:

"A fenyvek éveken át küszködtek a szokatlan, természetök ellenére való új állapottal, azután meghaltak, - a tűk leperegtek, leáztak - a vízből kiálló csúcsokról levált a kéreg, s a tó csapkodó hulláma, eső, vihar és verőfény elvégezték a fehéritést, - e kifehéredett fenyőcsúcsok, ágak úgy emelkednek ki a tó sötétzöld színéből, mint valami panaszos csontvázak, mintha keseregve nyújtánák ki karjaikat az ég felé, mely kegyetlen sorsra kárhoztatta őket."

A tó szépségét tovább emelik a fölé hajló mészkősziklák, melyek a következők: Gyilkos-hegy (1381 m), Kis-Cohárd (1352 m), Nagy-Cohárd (1507 m), Likas-csúcs (1676 m).

Békás szoros

A Gyilkos-tavat elhagyva érünk be a Békás-patak völgyébe, a Békás-szorosba, ami a Keleti-Kárpátok legszebb és leghosszabb szurdokvölgye (5 km).

A tényleges szorosnak három fő része van: a Pokol kapuja, a Pokol tornáca és a Pokol torka. A szoros a 200-300 méter magas sziklafalaival Európa egyik természeti ritkasága, és a hegymászók paradicsoma. Csaknem valamennyi szikla függőleges oldalával fordul a Békás-patak medre felé, ezáltal alkotva magas falakat. A környező hegycsúcsok átlag 1300 m magasak: Kis-Cohárd - 1352 m, Csíki bükk - 1267 m.

A szoros legzordabb része a "Pokol tornáca". Az Oltárkő (1154 m) a Békás-szoros legszembetűnőbb sziklatornya. Jól elkülönül környezetétől és az egész szurdokvölgy fölött uralkodik. Csúcsára a Békás-szoros legszebb sziklamászó útjai vezetnek. A Békás-patak egyik mellékága a Kis-Békás-patak, melynek szurdokvölgyét Kis-Békás szorosnak nevezik. A szoros legvadabb része a Kis-Szurdok-kő és a Csíki-bükk között található. A XIX. század végén a szoros alsó részét cölöpökön fekvő keresztgerendákkal fedték le, amelyen a kitermelt fa szállítását végezték. A szoros egyetlen ismert nagyobb barlangja a Hóvirág-barlang, melynek 28 méter hosszú és 26 méter széles termét 1973-ban diákok fedezték fel. Alját cseppkömedencék borították, és szinte egymást érték a cseppkőoszlopok. Az egyik mellékjáratban barlangi medve csontokat is találtak. A barlangot a látogatók tönkretették, még mielőtt védetté nyilvánítása és lezárása megtörtént volna.

A Gyilkos-tó és a Békás-szoros 1996-ban nemzeti park rangra emelkedett

A Békás-szoros az alpinisták paradicsoma. Itt található a Hagymás hegyvonulat legtöbb sziklamászó útvonala is, ezért nem ritka ha a sziklafalakon csüngő sziklamászókat látunk. A szűk völgy mindkét oldalán 300 méteres, függőleges sziklafalak merednek a magasba, szinte összecsukódnak a sétáló turista feje fölött., a lába előtt pedig a fönről aláhullott, háznagyságú sziklakolosszusok hevernek. A sziklafalak tövében ott robot a gyors vizű Békás-patak, amelynek alig van 50 métert meghaladó egyenes futása.